

GR De Waddeneilanden

Week 28 | 9 juli 2026

Processie van Echternach

De samenwerking tussen Rijk, Gemeenten, Beheerorganisaties, Natuurbelangenorganisaties en sectoren zoals visserij, landbouw, recreatie en toerisme in de Waddenregio deed mij vaak denken aan de processie van Echternach. Een processie waarbij er drie stappen vooruit worden gezet en twee achteruit. Een beelddsprak die vaak wordt gebruikt om moeilijke en ingewikkelde situaties te beschrijven.

Maar laatst ontdekte ik dat in werkelijkheid (en bovenstaande beschrijving is dus een hardnekkige mythe) de eigenlijke processie bestaat uit groepjes van 5 mensen die met zakdoeken aan elkaar verbonden zijn. En samen dansend en springend van het ene op het andere been vooruitgaan naar hun einddoel (Sint Willibrordus). Dus altijd vooruit en nooit achteruit!

Kijk, dat vond ik een mooiere en meer hoopvolle beelddsprak voor de samenwerking in de Waddenregio. Samen dansend en springend de zomer in, altijd vooruit op weg naar een veilig, vitaal en veerkrachtig Waddengebied.

Veel leesplezier met de zomer nieuwsbrief.

DE ZOMER

**DIE IS BEGONNEN
ALS JE PER ONGELUK
BIJ EEN USSALON
UITKOMT**

**IN PLAATS VAN
BIJ JE KANTOOR**

de vader
van *Locoje*

Rechts 2025
© 2025 De Waddeneilanden

Training werken in de wadden

Dit najaar start de eerste editie van de training Werken in de Wadden. Tijdens vier trainingsdagen (8-9/10/26; 13/11/26 & 29/1/27) en een praktijkopdracht verdiepen professionals zich in de ecologie, economie, het beheer, de regelgeving en de verschillende belangen in het Waddengebied. De training wordt verzorgd door experts uit het gebied, met bijdragen van onder meer de Waddenacademie, Waddenunit en Beheerautoriteit Waddenzee. Voor nieuwe medewerkers en professionals met enkele jaren ervaring. Voor meer informatie zie onze website [dewaddeneilanden.nl](#).

Uit het bestuur

Bestuurlijk up-to-date

Het dagelijks Bestuur heeft in het afgelopen kwartaal 3 maal vergaderd waarbij er ook gasten aanwezig waren voor overleg en presentaties:
Het instituut PON-Telos heeft de sociaal-economische analyse ten behoeve van het Beleidskader Natuur Waddenzee gepresenteerd.
Rijkswaterstaat heeft een toelichting gegeven op de nieuwe Natura 2000 beheerplannen Waddenzee en Noordzee
Overige zaken zijn verderop in deze nieuwsbrief te vinden.

Bedrijfsvoering

Financiën

Het jaarverslag en rekening van 2025 van de GR is gecontroleerd door de accountant en vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 2 juli voor de vaststelling.
Ook de begroting voor 2027 stond op die agenda, er zijn 2 zienswijzen ingediend door gemeente Ameland en gemeente Terschelling. Ten aanzien hiervan hebben we direct een aanbesteding gedaan voor een financieel adviseur om ons te helpen en voorzien van alles dat nodig is voor de professionalisering en aansluiting van onze financiële documenten. Ook deze is vastgesteld en de reactie op de zienswijze zal z.s.m. worden verstuurd.

DVO's

De evaluaties zijn geschreven en worden besproken in de Directieraad op 9 juli. De meeste lopen prima en gaan op dezelfde wijze door, en her en der is een kleine aanpassing.

DR

Anne Idema (voorzitter Directieraad) en Marijn Duvergé (adviseur bedrijfsvoering) hebben inmiddels de ronde gemaakt langs alle secretarissen om het te hebben over de samenwerking op bedrijfsvoeringsprocessen. De samenvatting en uitkomsten van deze gesprekken zullen in de Directieraad een vervolg krijgen.

Facilitair

Naar aanleiding van het risico- en inventarisatie advies zijn en worden er een aantal zaken aangepast in ons kantoor. Daarnaast hangt er binnenkort een AED naast de voordeur, deze hebben we met onze bovenburen en de eigenaar van het pand aangeschaft. Onze BHV'ers hebben inmiddels ook hun vervolgcursus, met succes, afgerond!

Nieuws uit Den Haag en Brussel

De afgelopen maanden was er in Den Haag wederom veel aandacht voor het Waddengebied. Dat is positief, maar ook belangrijk want er spelen grote onderwerpen zoals te lezen valt in de rest van de nieuwsbrief. Hier lichten we kort de aandacht voor de Waddentoets eruit. Toemalig minister van IenW Robert Tieman heeft in het vorige Waddendebat in reactie op bijdrages van Marieke Vellinga-Beemsterboer (D66) en Lucienne Boelsma-Hoekstra (CDA) toegezegd om samen met het ministerie van BZK de Waddentoets te versterken. De beide Ministeries betrekken GR De Waddeneilanden bij dit proces. De Waddentoets is van groot belang voor de Waddeneilanden.

Op dit moment werkt de toets niet naar behoren, waardoor bij nieuw beleid vaak geen rekening wordt gehouden met de specifieke eilandsituatie. Daarom zien we uit naar het voorstel van de Ministers en zitten we hier bovenop.

De Tweede Kamer is met zomerreces van vrijdag 3 juli tot en met maandag 31 augustus 2026. Op 4 september 2026 brengt de commissie voor IenW een werkbezoek aan de Wadden op uitnodiging van de Waddenvereniging. GR De Waddeneilanden is uitgenodigd om hierbij samen met het Omgevingsberaad Waddengebied een deel van het programma te verzorgen. Op 7 oktober vindt een extra Commissiedebat Wadden plaats vanwege de vele onderwerpen die op dit moment spelen. Beide momenten grijpen we aan om aandacht te vragen voor de actuele thema's voor de Waddeneilanden.

Don mooi nieuws vanuit Brussel. De Europese Commissie heeft op 10 juni haar eerste [Strategie](#) voor eilanden ooit gepresenteerd. Zoals was te lezen in de vorige nieuwsbrief, hebben de Waddeneilanden input geleverd voor deze strategie. De EU-strategie voor eilanden is een erkenning voor de unieke situatie van eilanden en gaat ons helpen om (bestuurlijke en politieke) aandacht te vragen voor het verhaal van de eilanden.

Agenda 3e kwartaal 2026

Agenda vergaderingen juli - september

02 juli - Algemeen Bestuur
09 juli - Directieraad
16 juli - Dagelijks Bestuur (gencancelld)
10 sep - Directieraad
17 sep - Dagelijks Bestuur

Waddenzee zaken

Ketenregisseurs aan de slag voor betere bereikbaarheid van de Waddeneilanden

De bereikbaarheid van de Waddeneilanden vraagt om een goede samenwerking tussen alle partijen die betrokken zijn bij het vervoer van en naar de eilanden. Daarom starten medio dit jaar drie ketenregisseurs, die per vervoerverbinding gaan werken aan het versterken van de samenwerking tussen overheden, vervoerders, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Samen met deze partijen brengen de ketenregisseurs knelpunten, kansen en opgaven binnen de mobiliteitsketen in beeld. Op basis daarvan werken zij aan bestuurlijke afspraken en een gezamenlijke uitvoeringsagenda. Het doel is te komen tot een beter functionerende, toekomstbestendige en gebruiksvriendelijke mobiliteitsketen van en naar de Waddeneilanden. De inzet van de ketenregisseurs is aanvullend op bestaande trajecten en projecten, zoals andere projecten binnen de Regio Deal De Waddeneilanden, het MIRT-programma Holwerd-Ameland en de aanpak van de kadeproblematiek op Terschelling. Met de inzet van de ketenregisseurs wordt uitvoering gegeven aan de Routekaart Bereikbaarheid. Door de samenwerking tussen alle betrokken partijen verder te versterken, ontstaat een gezamenlijke uitvoeringsagenda die bijdraagt aan een duurzame, goed afgestemde en toekomstbestendige bereikbaarheid van de Waddeneilanden.

Toogdag

Op 15 juni jl. vond de jaarlijkse Toogdag voor de Wadden plaats in Den Helder. Het is een inhoudelijke werk- en reflectiedag, waarin samen vooruit wordt gekeken naar het Waddengebied in 2100. In vorige edities stonden leefbaarheid, kustveiligheid, de Agenda voor de Wadden en benutten van kansen in het Waddengebied centraal. Deze keer staat de natuur in het Waddengebied in de schijnwerpers. Er wordt vooruit gekeken naar dilemma's en keuzes voor het ecosysteem van de toekomst. Wat zijn de mogelijke effecten van klimaatverandering in het trilaterale getijdengebied? Zijn de natuurkwaliteiten van nu ook de natuurkwaliteiten van de toekomst. Wat betekent klimaatverandering voor bijvoorbeeld veiligheid, voedsel en zoetwater? Waarover kunnen en moeten we nu al nadenken om die toekomst goed vorm te geven? Op de jaarlijkse Toogdag brengen bezoekers en sprekers kennis en perspectieven samen.

Natura 2000 Beheerplannen Waddenzee, Noordzee en Duinen
Burgemeesters van de verschillende Waddeneilanden hebben persoonlijk gesproken met medewerkers van Rijkswaterstaat Noord-Nederland die betrokken zijn bij de totstandkoming van nieuwe Natura2000-beheerplannen voor het Waddengebied en de Noordzeekustzone. De burgemeesters hebben daarbij de zorgen die leven op de eilanden overgebracht en het belang van zowel natuurmaatregelen als de leefbaarheid benadrukt.
Wederzijds is er uitgesproken om de komende periode gezamenlijk op te trekken. Het belang van een gezonde natuur wordt door alle partijen erkent. De burgemeesters benadrukten daarbij dat het essentieel is om de bewoners van de eilanden goed mee te nemen. Rijkswaterstaat gaat de komende tijd aan de slag om de informatievoorziening over de actualisatie van de Natura2000-beheerplannen te verbeteren.
Naar aanleiding van recent gehouden gebiedsassessment op de Waddeneilanden, waaronder op Terschelling, is bij onder meer bewoners, gemeenten, ondernemers, belangenorganisaties die actief zijn in het Waddengebied en in de media de indruk ontstaan dat Rijkswaterstaat voortnemens is om grote delen van de eilanden af te sluiten voor het publiek. Dat is onjuist. Rijkswaterstaat heeft verzekerd dat er op dit moment nog geen plannen zijn om gebieden af te sluiten maar dat het de bedoeling om te kijken welke activiteiten plaatsvinden in gebieden die een grote de potentie voor Natuurherstel hebben (zodat naar rekening mee gehouden kan worden ([Link naar gezamenlijk statement](#))).

Werelderfgoed Regeringsconferentie Esbjerg
Nederland, Duitsland en Denemarken werken al 45 jaar samen aan de bescherming van de Waddenzee. Van 27 t/m 29 mei jl. kwamen de landen bijeen tijdens de Waddenzee-conferentie in Esbjerg Denemarken. Nederland neemt de komende vier jaar, onder leiding van Lutzette Kroon (Dijkgraaf Wetterskip Fryslân) het voorzitterschap van deze samenwerking op zich.
De inzet is duidelijk: het Werelderfgoed en de natuur beter beschermen, met tegelijk oog voor de mensen die in het Waddengebied wonen en werken.
Aangezien het Deense kabinet demissionair was deze regeringsconferentie, is de verklaring van Esbjerg niet ondertekend. Zodra de nieuwe Deense regering is aangetreden, leggen we de gezamenlijke inzet voor de samenwerking in de komende vier jaar vast.

Het traject loopt tot eind 2027 en wordt gefinancierd vanuit de Regio Deal De Waddeneilanden. De uitvoering vindt plaats in nauwe samenwerking tussen de GR De Waddeneilanden en de Vereniging van Waddenzeegemeenten.

Waddengovernance

Advies Ongedeeld wad, samenhang, samenwerking & slagkracht in het Waddengebied
In 2025 zijn twee opdrachten verstrekt die geleid hebben tot adviezen over de uitvoering van de 'Agenda van het Waddengebied 2050; koersen naar een veilig, vitaal en veerkrachtig Waddengebied in 2050'. De rapporten van de heer JJ de Graeff en adviesbureau Decisio zijn op 26 maart jl. voor de eerste keer besproken in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW) en moeten leiden tot versterking van de governance, inhoudelijke focus, uitvoeringskracht, financiering, bestuurlijke binding en doelrealisatie. In het BOW van 15 juni jl. zijn op basis van het advies van Hendrikus Venema "Ongedeeld wad, samenhang, samenwerking & slagkracht in het Waddengebied" keuzes gemaakt die richting geven aan de verdere uitwerking hiervan. Verdere besluitvorming zal plaatsvinden in het BOW van december 2026. Dit zal de basis vormen voor de doorontwikkeling van de Waddengovernance en een nieuw Uitvoeringsprogramma 2027-2032, inclusief doelendocument.

Beleidskader Natuur Waddenzee

Bij bespreking van de stukken voor het Beleidskader Natuur Waddenzee in de Waddengovernance, zijn verschillende zorgen geuit m.b.t. de opgave en de voorgestelde vervolgaanpak. Een aantal partijen, w.o. de gezamenlijke Waddeneilanden, heeft aangegeven niet in te kunnen stemmen met het beleidskader. Met name het ontbreken van zicht op de concrete gevolgen van vaststelling van het beleidskader/de opgave speelde daarbij. Dit heeft ertoe geleid dat er met de minister is gesproken over de vervolgstappen.
Kern daarvan is dat nu geen instemming wordt gevraagd en dat de ministers het beleidskader voorlopig niet gaan vaststellen. Er wordt een extra stap voorgesteld, de zogenaamde 'botsproeven'. De minister wil wel dat er voortgang blijft.
Daarmee geeft hij ook gehoor aan de wens van veel partijen uit de governance. Daarom wordt o.a. voorgesteld, naast de botsproeven, verder te werken aan o.a. de verduurzamings-agenda. Voor de gezamenlijke reactie en het antwoord van de Minister zie [Reactie op brieven van de Waddeneilanden inzake Beleidskader Natuur Waddenzee en Gezamenlijke reactie Waddeneilanden Beleidskader Natuur Waddenzee](#).

Waterveiligheid Werkbezoek Deltacommissaris Co Verdaas

Met een verwachte verlaging van de veiligheidsnorm voor de Dijken en Duinen op de Waddeneilanden in het vooruitzicht is op 11 mei met Minister Karremans en op 22 mei met Deltacommissaris Co Verdaas op Schiermonnikoog gesproken over de uitdagingen die dit voor de eilanden met zich meebrengt.
Op uitnodiging van de Waddeneilanden gingen Co Verdaas, gedeputeerde Friso Douwstra, Wetterskipbestuursleden Frank Jorna en Remco van Maurik, burgemeesters Hendri Meendering en Michiel Schrier en wethouder Johan Hagen namens de Waddeneilanden in gesprek over de meerlaagsveiligheidsstrategie (dit is een aanpak om overstromingen te voorkomen én de gevolgen ervan te beperken door een slimme inrichting van het gebied en goede voorbereiding).
De Waddeneilanden worden gevraagd en uitgedaagd om slim invulling te geven aan de inrichting van water robuuste objecten, aanlanding elektriciteit, voedsel- en drinkwatervoorziening, een up-to-date crisis- en evacuatieplan, etc.
Of 'voorkomen ook goedkoper is dan genezen' weten we als de kosten van de verwachte investering in laag 2 (ruimtelijke inrichting), laag 3 (crisis) en laag 4 (herstel) worden afgezet tegen de kosten van versterken van de dijken en duinen (laag1).

Verder is gesproken over de toekomstige zoetwaterbeschikbaarheid (voor zowel drinkwater als voor natuur en landbouw) op de Waddeneilanden, die onder druk staat door een grotere watervraag als gevolg van een langer toeristenseizoen en beperkte mogelijkheden tot onder andere waterwinning.

Bestuurlijk Overleg Waterveiligheid

Op 3 juni jl. heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden met Minister Karremans van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Waddenregio (Provincies, Waterschappen en Waddeneilanden). Het gesprek is goed verlopen. We gaan aan de slag met meerlaagsveiligheid (uitwerking integrale waterveiligheids-strategie/IWVS), waarbij het initiatief ligt bij I&W en wij als eilanden worden betrokken bij input/opdracht gedurende het proces. Daarnaast heeft de Minister contact met Rijkswaterstaat (RWS) over de verdam op Schiermonnikoog en het feit dat deze regelmatig onderloopt, vaker dan op papier. Voor meer informatie over de gemaakte afspraken, zie ([link Kamerbrief](#)).

Eilandzaken

POVI Fryslân en verzoek rondtafelgesprek

De Gemeenschappelijke Regeling De Waddeneilanden heeft een brief gestuurd aan Gedeputeerde Staten van Fryslân naar aanleiding van de gezamenlijke reactie op de Provinciale Omgevingsvisie (POVI). De POVI beschrijft de langetermijnvisie van de provincie op de inrichting en ontwikkeling van Fryslân en vormt daarmee een belangrijk kader voor toekomstige ruimtelijke keuzes.

In de brief (en separaat in de zienswijze POVI) hebben de Friese Waddeneilanden aandacht gevraagd voor het bijzondere karakter van de eilanden en het belang van een gebiedsgerichte benadering. In de brief wordt verzocht om een rondtafelgesprek hierover te voeren. Daarbij is benadrukt dat de eilanden, gezien hun unieke ligging, opgaven en kwetsbare natuur, vragen om maatwerk binnen het provinciale beleid. Ook is het belang onderstreept van een livyvende en goede samenwerking tussen provincie en eilanden bij de verdere uitwerking van de omgevingsvisie. Wordt vervolgd

Aanpak stikstofreductie en natuurherstel

De provincies Fryslân en Noord-Holland werken aan de uitwerking van de plannen voor stikstofreductie en natuurherstel. Deze plannen sluiten aan op de landelijke stikstofopgave zoals die door het kabinet zijn neergelegd. Voor de Waddeneilanden is het van belang dat de specifieke situatie van de eilanden nadrukkelijk wordt meegenomen in de verdere uitwerking van de provinciale aanpak. Daarbij wordt ingezet op een aanpak die bijdraagt aan natuurherstel, maar tegelijkertijd ruimte biedt voor de leefbaarheid, economische vitaliteit en de noodzakelijke maatschappelijke ontwikkelingen op de eilanden.

Woondeals

De actualisatie van de Woondeals met de provincies zijn weer opgestart. In deze gesprekken wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van de afspraken over woningbouw en de woonopgaven in de provincies. Voor de Waddeneilanden blijft de inzet gericht op voldoende ruimte voor passende woningbouw die aansluit bij de specifieke uitdagingen op de eilanden. Daarbij gaat het onder andere om de beschikbaarheid van betaalbare woningen voor inwoners, huisvesting voor werknemers en het behoud van de leefbaarheid van de eilandgemeenschappen. Op Texel is een eerste bod ingediend op basis van de monitor plancapaciteit. Texel heeft een status apart binnen de provincie (er wordt gebouwd voor eigen behoefte). In de provincie Fryslân wordt voortgebouwd op de bestaande Woondeal-afspraken.

Contact

Tel. (0517) 740 000 |
E-mail: info@dewaddeneilanden.nl
Droegstraat 3
8861 SR Harlingen